Merkwaardige Oost-Indische vlinders,

door

P. J. VAN DEN BERGH LZN.

Met plaat 7 en 8.

---

1. **Papilio Merapu** DOHERTY ♀. (Nieuw voor de Fauna van Soemba; Pl. 7).

Van een mijner vrienden ontving ik den laatsten tijd enkele Papilio's van een soort, die mij voorkwam geheel nieuw te zijn voor de fauna van dat eiland.

Men behoeft slechts verzamelaar te zijn van vlinders uit Nederlandsch Indië om direkt te kunnen zeggen, dat deze nieuwe vrouwelijke vorm tot het bekende geslacht *Memnon* behoort, waarvan de ♂ het eerst beschreven werd door DOHERTY onder den naam van *Papilio Merapu,* terwijl het ♀ tot heden onbekend bleef.

Van dezen zeer zeldzamen vlinder ontving ik de laatste jaren meerdere ♂♂, totdat mij eindelijk, tot mijn groot genoegen, eenige ♀♀ bereikten. Een andere *Memnon*vorm dan de door DOHERTY beschreven soort komt op Soemba niet voor, zoodat ik moet aannemen, dat dit het ♀ van genoemde *Merapu* is.

Deze nieuwe vorm is ongestaart en gelijkt het middenveld der achtervleugels zeer veel op dat van de op Borneo voorkomende soort, echter met dit verschil, dat de groote zwarte vlekken in den breeden donkeren band meer langwerpig zijn en naar boven in de richting van den wortel spits toeloopen.

De bovenvleugels zijn bruinlichtgrijs, soms ook zwartgrijs met een groote roode vlek aan den wortel.

Beide vleugels hebben aan den onderkant groote roode wortelvlekken, terwijl op de achtervleugels langs den rand in bogenrij 7 groote zwarte vlekken geplaatst zijn, die spits toeloopen in de richting van den wortel. Ik merk daarbij

nog uitdrukkelijk op, dat deze vlekken soms nog dunner en spitser kunnen zijn, soms echter ook minder puntig, terwijl weer bij anderen op de onderzijde der achtervleugəls meer wit voorkomt dan bij het afgebeelde exemplaar.

De gele vlekken langs den achterrand aan den onderkant der achtervleugels zijn echter steeds geel.

De aderen zijn bij dezen vlinder sterk geprononceerd, sterker dan bij andere *Memnons*, vooral op de onderzijde der achtervleugels, zooals op de afbeelding duidelijk is te zien.

Het lijf is donkerbruingeel met een flauwe zwarte streep erover. De grootte varieert van 130/132 mM. vleugelspanning.

Tot nu toe werden 5 exemplaren bemachtigd, die allen in mijn collectie berusten.

2. **Papilio Caunus** WESTW. (Pl. 8, Fig. 1.)

De op plaat 1 afgebeelde vlinder, behoorende tot de *Paradoxa*-groep, is *Papilio Caunus*, in 1848 beschreven en afgebeeld door WESTWOOD in zijn Cabinet of Oriental Entomology (Plaat 9 fig. 4). Een zeer ruwe schets, met als onzekere vindplaats opgegeven Java.

Op 't oogenblik berusten er 3 mannelijke exemplaren in 3 verschillende collecties (Nederlandsche) die allen van Java afkomstig zijn, zoodat thans aangenomen kan worden, dat de opgegeven vindplaats juist is.

Tot nu toe is het wijfje van deze soort nog onbekend. Op de wintervergadering der Ned. Entomologische Ver. gehouden 27 Februari 1921 werd door de Heeren Pr. ROEPKE, LEEFMANS en OVERDIJKINK, welke laatste zeer veel op Java heeft verzameld, medegedeeld, dat zij dezen *Papilio* nog nimmer hadden waargenomen.

Aangezien deze *Papilio* een buitengewone zeldzaamheid is en nergens is afgebeeld, behalve in bovengenoemd werk maar dan nog zeer slecht, wordt hiervan thans de juiste afbeelding verstrekt.

De *Papilio Caunus* in mijn collectie voorkomende stamt van West Java.

3. **Ismene Castnioides** VAN DEN BERGH. (Nieuw voor de fauna van Nederlandsch Indië (Pl. 8, Fig. 2).

De op plaat 8 afgebeelde Hesperide, behoorende tot het genus *Ismene*, is wel de grootste soort, die tot nu toe van Nederlandsch Indië bekend is geworden. Hoewel de helft grooter, gelijkt deze vlinder in kleur en teekening op den bovenkant zeerveel op *Ismene Harisa* van HEWITSON. Bij laatstgenoemde ontbreekt echter de schitterende blauwgroene weerschijn, een kenmerk, dat dezen prachtigen vlinder direkt van al zijn soortgenooten doet onderscheiden.

Deze glans, die van den wortel der vleugels blauwgroen schijnt en vervolgens over de vleugels in goudgroen overgaat met uitzondering van den voorrand der achtervleugels, gelijkt volkomen op dien van sommige *Castnia's* uit Zuid Amerika, zooals *Daedalus*, *Lycus* enz. hetgeen voor mij aanleiding was dit prachtige dier den naam van *Ismene Castnioides* te geven.

Behalve de vleugels, heeft ook de sterk behaarde thorax, een gedeelte van het abdomen en het bovengedeelte van den kop dezen blauwgroenen glans. Jammer genoeg is op de teekening de glans niet voldoende weer te geven.

Overigens zijn de vleugels lichtbruin met een lichtere langwerpige vlek aan het einde der cel in de bovenvleugels terwijl de voorrand der achtervleugels mat bruingeel gekleurd is. De franje langs den buitenrand der vleugels is bruinachtig wit. De achtervleugels zijn aan de onderzijde staalblauw met lichtere glanzende strepen tusschen de aderen, die allen in de richting van den wortel loopen.

De bovenvleugels zijn van den onderkant minder staalblauw, terwijl langs den binnenrand vanuit den wortel komend een bruingele matte vlek loopt, die in het midden zich naar boven buigt tot bijna aan de cel, verder weer smaller wordt en reikt tot den binnenrandshoek.

In het uiteinde der cel staat in het donkerblauwe middenveld een langwerpige witte vlek en daaromheen een rij witte vlekken, iets blauwachtig, allen geplaatst tusschen de aderen.

Deze vlekken bestaan uit smalle witte streepjes, die zich naar beneden verbreeden en reiken tot het matte bruingele veld aan den binnenrandshoek. Over beide vleugels aan den onderkant licht een blauwe glans.

De laatste ring van het abdomen is oranjegeel behaard, welke beharing zich aan den onderkant voortzet tot ongeveer $^3/_4$ van de geheele lengte. Verder loopen er witte cirkels om het abdomen, die aan den bovenkant niet zichtbaar zijn vanwege de beharing (zie Fig. 2*a*).

De kop is van boven blauwgroen behaard, de oogen bruingeel, de palpen, de eerste leden zeer dik oranjegeel behaard, bovenste gedeelte donker bruin met als eindlid 2 naakte donkerbruine stompjes.

Sprieten donkerbruin, na de verdikking zeer spits toeloopend.

Van bovengenoemden vlinder, die in 1919 werd ontdekt, is de vindplaats de Minahassa op Noord Celebes.

Er werden 2 exemplaren bemachtigd, die in mijn collectie aanwezig zijn en waarvan de afmetingen respectievelijk 67 en 71 mM. bedragen.